

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 stycznia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSO Jacek Bajak
Protokolant:	protokolant sądowy Justyna Chojecka

po rozpoznaniu w dniu 11 stycznia 2016 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa J. T., A. B. (1)

przeciwko Skarbowi Państwa - Wojewodzie (...)

o zapłatę

I. zasądza od Skarbu Państwa – Wojewody (...) na rzecz J. T. kwotę 2 400 000 zł (dwa miliony czterysta tysięcy złotych) a na rzecz A. B. (1) kwotę 1 200 000 zł (jeden milion dwieście tysięcy złotych), kwoty te zasądza z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 21 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty;

II. dalej idące żądanie zapłaty odsetek ustawowych od kwot wskazanych w punkcie 1 wyroku oddala;

III. w pozostałym zakresie postępowanie umarza;

IV. rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów postępowania pozostawia referendarzowi sądowemu ustalając, że powódki wygrały spór w 76 % (siedemdziesięciu sześciu procentach).

Sygn. akt I C 779/14

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 23 lipca 2014 roku powódki J. T. oraz A. B. (1), reprezentowane przez profesjonalnego pełnomocnika, wniosły o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa, reprezentowanego przez Wojewodę (...) na rzecz J. T. kwoty 3 167 360 zł, tj. 2/3 wartości przedmiotu sporu z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa, reprezentowanego przez Wojewodę (...) na rzecz A. B. (1) kwoty 1 583 680 zł, tj. 1/3 wartości przedmiotu sporu z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powódek zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (pozew – k. 4-5).

W odpowiedzi na pozew pozwany zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódek na rzecz pozwanego Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (odpowiedź na pozew – k. 72-73).

Na rozprawie w dniu 11 stycznia 2016 roku strona powodowa zmodyfikowała żądanie w ten sposób, że wniosła o zasądzenie na rzecz powódki J. T. kwoty 2 400 000 zł, cofając powództwo co do kwoty 767 360 zł, natomiast w odniesieniu do powódki A. B. (1) o zasądzenie kwoty 1 200 000 zł na rzecz powódki, cofając powództwo co do kwoty 383 680 zł (protokół rozprawy z dnia 11 stycznia 2016 r. – k. 196).

Strona pozwana wniosła o oddalenie zmodyfikowanego roszczenia jako bezzasadne (protokół rozprawy z dnia 11 stycznia 2016 r. – k. 196).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Powódki J. T. i A. B. (1) są spadkobierczyniami po M. B. (1) vel B., przedwojennej właścicielce gruntu nieruchomości (...) o pow. (...) m² objętej księgą hipoteczną (...) hip. NW- (...), położonego w W. przy ul. (...) (bezsporne).

Na mocy orzeczenia administracyjnego Prezydium Rady Narodowej (...) W. nr (...) z dnia 9 sierpnia 1955 roku odmówiono przyznania prawa użytkowania wieczystego spadkobiercom przedwojennego właściciela M. B. (1) vel B. do gruntu położonego w W. przy ul. (...). W uzasadnieniu orzeczenia wskazano okoliczność, iż zachodziła konieczność przejęcia posesji na cele publiczne (kopia decyzji SKO w W. z dnia 4 lipca 2012 roku, sygn. akt KO (...) - k. 15-19).

Przedmiotowa nieruchomość została na mocy decyzji Prezydium Rady Narodowej (...) W. z dnia 13 stycznia 1972 roku nr (...)Rej(...) oddana w użytkowanie wieczyste (...) Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w W., ul. (...), wskutek czego zawarta została w dniu 21 kwietnia 1978 roku w formie aktu notarialnego umowa ustanowienia prawa wieczystego użytkowania gruntu przez (...). Spółdzielnia zabudowała otrzymany grunt wielorodzinnymi budynkami mieszkalnymi, które zostały zasiedlone, a następnie przekazane na zasadzie spółdzielczego, własnościowego prawa do lokalu, a także na własność właścicielom lokali i związanym z tym prawem użytkowania wieczystego gruntu (kopia decyzji SKO w W. z dnia 4 lipca 2012 roku, sygn. akt KO (...) - k. 15-19).

Decyzją z dnia 4 lipca 2012 roku, sygn. akt KO (...) Samorządowe Kolegium Odwoławcze w W. orzekło na zasadzie art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a. nieważność orzeczenia Prezydium Rady Narodowej (...) W. z dnia 9 sierpnia 1955 roku (kopia decyzji SKO w W. z dnia 4 lipca 2012 roku, sygn. akt KO (...) - k. 15-19).

Decyzją z dnia 23 października 2013 roku, sygn. akt (...) Samorządowe Kolegium Odwoławcze w W. stwierdziło na podstawie art. 158 § 2 k.p.a., że decyzja Prezydium Rady Narodowej (...) W. z dnia 13 stycznia 1972 roku nr (...)Rej(...) o ustanowieniu na rzecz (...) w W. wieczystego użytkowania gruntu w odniesieniu do działki nr (...) z obrębu (...), która wchodziła w skład gruntu nieruchomości (...) objętej księgą hipoteczną (...) hip. NW- (...), położonego w W. przy ul. (...), została wydana z naruszeniem prawa, jednakże nie można stwierdzić jej nieważności z powodu wywołania przez tę decyzję nieodwracalnych skutków prawnych (kopia decyzji SKO w W. z dnia 23 października 2013 roku, sygn. akt KOC/5609/Go/12 – k. 22-24).

W związku z wydaniem przez Samorządowe Kolegium Odwoławcze powyżej wskazanych decyzji powódki, reprezentowane przez profesjonalnego pełnomocnika, wniosły w dniu 27 maja 2014 roku do Urzędu Miasta Stołecznego W. o ustanowienie w terminie 30 dni na ich rzecz prawa wieczystego użytkowania gruntu o równej wartości użytkowej na podstawie art. 7 ust. 4 dekretu z dnia 26 października 1945 roku o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze (...) Warszawy (kopia pisma powódek - k. 25-28). Wniosek powódek nie został rozpatrzony do dnia wydania wyroku.

Postanowieniem z dnia 13 sierpnia 2014 roku powódki zostały zwolnione od kosztów sądowych w części, tj. każda z nich ponad kwotę 10 000 zł (k. 64).

Postanowieniem z dnia 20 stycznia 2015 roku Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego do spraw wyceny nieruchomości na okoliczność ustalenia wartości nieruchomości (...) nr hip NW- (...) położonej w W. przy ul. (...) według stanu na dzień 9 sierpnia 1955 roku według cen dzisiejszych. Postanowienie to zostało zmienione postanowieniem z 10 marca

2015 roku w ten sposób, iż biegłemu zlecono ustalenie prawa użytkowania wieczystego ww. nieruchomości. (k. 83, k. 100).

Biegły sądowy z zakresu (...) – sporządził opinię na zlecenie sądu, z której wynika, iż wartość prawa użytkowania wieczystego nieruchomości (...) nr hip NW- (...) położonej w W. przy ul. (...) według stanu na dzień 9 sierpnia 1955 roku wynosiła w chwili sporządzania opinii 3 600 000 zł. Przy wycenie prawa biegły oparł swoje wyliczenia o lokalizację nieruchomości, możliwości inwestycyjne, walory gruntu oraz otoczenie i sąsiedztwo nieruchomości (opinia biegłego – k. 112-138). Z opinii uzupełniającej wynika, iż na terenie dzielnicy M., w obszarze, na którym znajduje się przedmiotowa nieruchomość, wartości prawa własności nieruchomości oraz wartości prawa użytkowania wieczystego nieruchomości pozostają w relacji 1:1 (opinia biegłego uzupełniająca - k. 174-178).

Spadek po przedwojennej właścicielce nieruchomości (...) nr hip NW- (...) położonej w W. przy ul. (...) na podstawie postanowienia Sądu Grodzkiego w W. z dnia 8 kwietnia 1949 roku prawa do spadku po niej nabyły w częściach równych, tj. po 1/4 jej dzieci: I. G., A. B. (2) vel B., T. B. (1) vel B. i J. B. (1) vel J. B. (2) (kopia postanowienia Sądu Grodzkiego w W. w sprawie stwierdzenia nabycia spadku po M. B. (1) vel B. i E. vel E. B. vel B., sygn. akt. I Sp. 130/49 - k. 29-30).

A. B. (2) vel B., zmarł w dniu 8 maja 1946r. Zgodnie z postanowieniem Sądu Grodzkiego w W. z dnia 21 czerwca 1949 r. prawa do spadku po nim przeszły w częściach równych, tj. po 1/3 na brata - J. B. (3) vel B., brata - T. B. (2) i siostrzenicę J. G. (kopia postanowienia Sądu Grodzkiego w W. w sprawie stwierdzenia nabycia spadku po A. B. (2) vel B. sygn. akt. I Sp. 256/49 – k. 31-32).

I. G. zmarła w dniu 23 grudnia 1941 r. Zgodnie z postanowieniem Sądu Grodzkiego w W. z dnia 21 czerwca 1949 r. prawa do spadku po niej przeszły w całości na jej córkę J. G. (kopia postanowienia Sądu Grodzkiego w W. w sprawie stwierdzenia nabycia spadku po I. G. sygn. akt. I Sp. 256/49 – k. 33-34).

J. B. (4), syn E. i M. zd. K. zmarł w dniu 7 października 1954 r. Zgodnie z postanowieniem Sądu Powiatowego dla (...) W. z dnia 12 listopada 1954 r. prawa do spadku po nim przeszły w całości na jego córkę J. B. (5) (kopia postanowienia Sądu Powiatowego dla (...) W. w sprawie stwierdzenia nabycia spadku po J. B. (4), sygn. akt: I Ns II 1109/54, k. 35).

J. G. po śmierci matki I. G. została przysposobiona przez wujka J. B. (4) i ciotkę M. B. (2) (kserokopia odpisu zupełnego aktu urodzenia J. T. nr W-U- (...) – k. 36-37).

T. B. (2) zmarł 2 września 1977 r. w Szwecji. Zgodnie z testamentem, który został uznany za skuteczny na obszarze Polski postanowieniem Sądu Okręgowego w Warszawie wydanym w dniu 21 października 2009r. w sprawie o sygn. akt: VII Co 380/09, spadek po nim nabyła żona A. B. (1) z domu K. - K. w całości (odpis postanowienia Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 21 października 2009 r., sygn. akt: VII Co 380/09 – k. 38, poświadczona kopia testamentu T. B. (2) wraz z kopią tłumaczenia przysięgłego – k. 40-55).

T. B. (1) vel B., syn E. vel E. i M. z domu K. otrzymał zezwolenie na zmianę nazwiska na B. na mocy Aktu Zmiany Nazwiska wydanego przez Urząd Wojewódzki G. w dniu 22 lutego 1949r. (Nr.A.C.III-8/109/B/49) (poświadczona kopia aktu zmiany nazwiska z dnia 22 lutego 1949 r. – k. 56).

J. T. odziedziczyła następujące udziały w nieruchomości: 1/4 po swojej matce I. G., 1/3 z 1/4 czyli 1/12 po wuju A. B. (2) vel B., 1/4 i 1/12 po J. B. (4) (przysposabiającym) tj. łącznie 2/3 udziału w nieruchomości.

A. B. (1) odziedziczyła po mężu jego 1/4 i 1/12 udziału, łącznie 1/3 udziału w nieruchomości.

Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie następujących dowodów: kopii decyzji Samorządowego Kolegium odwoławczego z dnia 4 lipca 2012 roku, sygn. akt KO (...), decyzji z dnia 23 października 2013 roku, sygn. akt KOC/5609/Go/12, kopia pisma powódek z 26 maja 2014 roku, postanowienia Sądu Grodzkiego w W. w sprawie stwierdzenia nabycia spadku po M. B. (1) vel B. i E. vel E. B. vel B., sygn. akt. I Sp. 130/49, postanowienia Sądu Grodzkiego w W. w sprawie stwierdzenia nabycia spadku po A. B. (2) vel B. sygn. akt. I Sp. 256/49, kopii postanowienia

Sądu Grodzkiego w W. w sprawie stwierdzenia nabycia spadku po I. G. sygn. akt. I Sp. 256/49, kopii postanowienia Sądu Powiatowego dla (...) W. w sprawie stwierdzenia nabycia spadku po J. B. (4), sygn. akt: I Ns II 1109/54, odpisu postanowienia Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 21 października 2009 r., sygn. akt: VII Co 380/09, kserokopia odpisu zupełnego aktu urodzenia J. T. nr W-U- (...), kopii aktu zmiany nazwiska z dnia 22 lutego 1949 r., opinii oraz opinii uzupełniającej biegłego sądowego J. B. (6)

Sąd dał wiarę załączonym do akt sprawy dokumentom, jako że zawarte w nich informacje tworzyły spójny obraz stanu faktycznego, a żadna ze stron nie kwestionowała ich autentyczności. W odniesieniu do opinii biegłego uzupełnionej następnie o pisemne wyjaśnienia zauważyć należy, iż została ona sporządzona w sposób rzetelny i wyczerpujący, a po złożeniu przez biegłego opinii uzupełniającej w przedmiocie braku różnic pomiędzy wartością prawa własności i użytkownika wieczystego żadna ze stron nie zgłaszała uwag do treści opinii biegłego lub też do przyjętej metodologii, względnie dokonanych obliczeń.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Roszczenie strony powodowej zostało oparte o treść art.160 k.p.a. w zw. z art. 5 ustawy z dnia 19 lipca 2004 roku o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych ustaw. (Dz. U. nr 162, poz. 1692). Z uwagi na to, iż wadliwa decyzja administracyjna została wydana przed wejściem w życie ww. ustawy uchylającej art. 160 k.p.a., a decyzja nadzorcza zapadła już po nadejściu tej daty, w sprawie ma zastosowanie art. 160 k.p.a. z wyłączeniem przepisów uzależniających dochodzenie odszkodowania na drodze sądowej od uprzedniego wyczerpania trybu administracyjnego.

Przepis art. 160 k.p.a. w brzmieniu obowiązującym na dzień 31 sierpnia 2004 roku stanowił w § 1 że stronie, która poniosła szkodę na skutek wydania decyzji z naruszeniem przepisu art. 156 § 1 albo stwierdzenia nieważności takiej decyzji, służy roszczenie o odszkodowanie za poniesioną rzeczywistą szkodę, chyba że ponosi ona winę za powstanie okoliczności wymienionych w tym przepisie. Z kolei § 2 tego przepisu stanowił, że do odszkodowania stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego z wyłączeniem art. 418 tego Kodeksu. Wedle § 3 art. 160 k.p.a. odszkodowanie przysługuje od organu, który wydał decyzję z naruszeniem przepisu art. 156 § 1 k.p.a., chyba że winę za powstanie okoliczności wymienionych w tym przepisie ponosi inna strona postępowania dotyczącego tej decyzji; w tym ostatnim przypadku roszczenie o odszkodowanie służy w stosunku do strony winnej powstania tych okoliczności. Zgodnie natomiast z § 6 art. 160 k.p.a. roszczenie o odszkodowanie przedawnia się z upływem trzech lat od dnia, w którym stała się ostateczna decyzja stwierdzająca nieważność decyzji wydanej z naruszeniem przepisu art. 156 § 1 albo decyzja, w której organ stwierdził, w myśl art. 158 § 2, że zaskarżona decyzja została wydana z naruszeniem przepisu art. 156 § 1.

Przepis art. 160 k.p.a. nie zawiera żadnej regulacji dotyczącej przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej za szkodę wyrządzoną wadliwą decyzją administracyjną, odsyłając w tym zakresie do przepisów kodeksu cywilnego. Z uwagi na publicznoprawny charakter decyzji administracyjnych i organów je wydających istotne znaczenie dla określenia przesłanek tej odpowiedzialności ma przepis art. 417 k.c.. Ponadto w zakresie określenia rozmiaru szkody i związku przyczynowego między wydaniem wadliwej decyzji administracyjnej, a szkodą zastosowanie znajdują także przepisy art. 361 – 363 k.c. Powyższe determinuje również zakres faktów, które obowiązana jest udowodnić strona domagająca się odszkodowania z tego tytułu.

Zgodnie z art. 361 § 1 k.c. zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła. W niniejszej sprawie strona powodowa udowodnić musiała istnienie adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy wydaniem wadliwej decyzji administracyjnej a powstaniem szkody w majątku powódek.

W ocenie Sądu istnienie związku przyczynowego zostało przez stronę powodową udowodnione.

Na podstawie złożonych dokumentów wynika, iż powódki są spadkobierczyniami M. B. (1) vel B. – właścicielki nieruchomości położonej w W. przy ul. (...).

Na mocy dekretu z 26 października 1945 roku o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m. st. Warszawy własność przedmiotowej nieruchomości przeszła na własność gminy (...) W. (art. 1 dekretu). Zgodnie natomiast z art. 7 ust. 1 dekretu dotychczasowi właściciele gruntu prawni następcy właściciela, będący w posiadaniu gruntu, lub osoby prawa jego reprezentujące, mogli w ciągu 6 miesięcy od dnia objęcia w posiadanie gruntu przez gminę zgłosić wniosek o przyznanie na tym gruncie jego dotychczasowemu właścicielowi prawa wieczystej dzierżawy z czynszem symbolicznym lub prawa zabudowy za opłatą symboliczną. Orzeczeniem Prezydium Rady Narodowej z 1955 roku odmówiono przyznania byłym właścicielom nieruchomości prawa własności czasowej, wskazując w uzasadnieniu, iż zachodziła konieczność przejęcia posesji na cele publiczne.

Jak zostało wskazane w decyzji SKO w W. z 4 lipca 2012 roku orzeczenie z 1955 roku było wydane z rażącym naruszeniem prawa, co skutkowało nieważnością decyzji ex tunc. Jednocześnie, co wynika z decyzji SKO w W. z 23 października 2013 roku wydana w 1972 roku i zawarta w jej konsekwencji umowa sprzedaży spowodowały powstanie nieodwracalnych skutków cywilnoprawnych, które uniemożliwiają stwierdzenie nieważności decyzji Prezydium Rady Narodowej (...) W. o oddaniu przedmiotowej nieruchomości w użytkowanie wieczyste (...).

Stwierdzić należy, iż fakt, że decyzja administracyjna została wydana z rażącym naruszeniem prawa, przesądza o bezprawności i winie funkcjonariusza państwowego przy wykonywaniu powierzonych mu czynności (tak m.in. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 3 maja 1985 r., II CR 121/85, OSNC 1986, nr 4, poz. 53). Na stronie powodowej ciążył obowiązek wykazania pozostałych przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej, a zatem powstania szkody (i jej rozmiarów) oraz istnienia normalnego związku przyczynowego pomiędzy ową szkodą, a zdarzeniem, które ją wywołało.

Rozstrzygnięcie o istnieniu adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy tak rozumianą szkodą, a zdarzeniem ją powodującym (tj. orzeczeniem z 1955 roku) musi być poprzedzone oceną, czy szkoda nastąpiłaby także wtedy, gdyby zapadła decyzja zgodna z prawem (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2004 r., sygn. akt II CK 433/02).

Na podstawie okoliczności sprawy należy na powyższe pytanie udzielić odpowiedzi przeczącej. Stosownie do treści art. 7 ust. 2 oraz ust. 4 dekretu zgodne z prawem rozstrzygnięcie doprowadziłoby wyłącznie do ustanowienia prawa własności czasowej na gruncie będącym dotychczas przedmiotem własności bądź też prawo wieczystej dzierżawy lub własności czasowej innej nieruchomości na tych samych zasadach. Wydanie decyzji zgodnej z prawem nie doprowadziłoby do powstania uszczerbku majątkowego, co uzasadnia istnienie adekwatnego związku przyczynowego w niniejszej sprawie.

Bez znaczenia dla powstania szkody było wydanie decyzji Prezydium RN (...) W. z 1972 roku o ustanowieniu na rzecz (...) wieczystego użytkowania terenu obejmującego m.in. przedmiotową nieruchomość przy ul. (...). Późniejsze wykorzystanie gruntu na cele budownictwa mieszkaniowego w sytuacji wydania orzeczenia z 1955 roku zgodnie z prawem wiązałoby się z koniecznością wypłacenia odszkodowania, a więc w dalszym ciągu szkoda nie powstałaby.

Tym samym wydanie już pierwszego orzeczenia, co do którego stwierdzono nieważność, spowodowało powstanie szkody w majątku spadkobierców właścicielki przedmiotowej nieruchomości w wysokości odpowiadającej wartości niezyskanego przez nich prawa użytkowania wieczystego.

Jednocześnie nie można zgodzić się z wysuwaniem przez stronę pozwaną argumentem niezakończenia postępowania administracyjnego a w rezultacie braku uszczerbku majątkowego. Należy wskazać, iż zgodnie z art. 1 dekretu z 1945 roku własność przedmiotowej nieruchomości przeszła na rzecz gminy (...) W.. Sąd podziela wyrażone przez stronę pozwaną stanowisko, że stwierdzenie nieważności orzeczenia z 1955 roku skutkuje powrotem wniosku dekretowego do ponownego rozpatrzenia, jednakże w świetle w dalszym ciągu obowiązujących przepisów dekretu z 1945 roku i okoliczności faktycznych sprawy będzie niemożliwe, skutkiem czego nie zostanie zrekompensovana utrata własności spowodowana wejściem w życie art. 1 dekretu.

Nadto zauważyć należy, iż ewentualne pozytywne rozpoznanie wniosku dekretowego oznaczałoby przyznanie spadkobiercom prawa użytkowania wieczystego przedmiotowej nieruchomości, co w świetle istnienia w obrocie prawnym wykonanej decyzji Prezydium Rady Narodowej (...) W. z 1972 roku, umowy ustanowienia prawa użytkowania wieczystego z 1978 roku oraz zgodnie z zasadą ochrony praw nabytych po stronie spółdzielni oraz lokatorów lokali mieszkalnych położonych na obszarze przedmiotowej nieruchomości jest niemożliwe.

W ocenie Sądu również nie znajdzie zastosowania art. 7 ust. 4 dekretu z 1945 roku. Zgodnie z jego treścią warunkiem przyznania gruntu zamiennego na podstawie art. 7 ust. 4 dekretu jest wydanie przez organ administracji ostatecznej decyzji odmawiającej przyznania prawa użytkowania wieczystego z przyczyn określonych w ust. 2 tego artykułu. Zauważyć należy, że w przedmiotowej sprawie podstawę odmowy ustanowienia prawa wieczystego użytkowania stanowiły inne przyczyny, niż wskazane w art. 7 ust. 2 dekretu. W ślad za Sądem Najwyższym godzi się zauważyć, że wykładnia powołanego powyżej przepisu, uwzględniająca jego funkcję, prowadzi do wniosku, że przepis ten - wbrew sugestiom strony pozwanej - ma zastosowanie wyłącznie w sytuacjach odmowy uwzględnienia wniosku z przyczyn określonych w art. 7 ust. 2 dekretu. Trudno bowiem uznać, że ustawodawca także dla decyzji odmawiającej uwzględnienia wniosku dekretowego z innych przyczyn niż wskazane w art. 7 ust. 2 dekretu, traktowanych jako dotkniętych wadą wskazaną w art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a. ze względu na sprzeczność z tymże przepisem, przewidywał taką samą procedurę rekompensowania skutków nieuwzględnienia wniosku (por. wyrok Sądu Najwyższego z 26 sierpnia 2009 roku, sygn. akt I CSK 26/09).

W myśl art. 7 ust. 4 dekretu (...) w przypadku nieuwzględnienia wniosku, gmina zaofiaruje uprawnionemu, w miarę posiadania zapasu gruntów - na tych samych warunkach dzierżawę wieczystą gruntu równej wartości użytkowej, bądź prawo zabudowy na takim gruncie. Już sama literalna treść przepisu świadczy o tym, że inicjatywa w tym zakresie należała do gminy, a nie do osoby bezskutecznie występującej o przyznanie prawa własności czasowej („gmina zaofiaruje”), a ponadto była uzależniona od posiadanego przez gminę zasobu gruntów, które mogły być przeznaczone na ten cel (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2008 roku, sygn. akt I CSK 235/08). W szczególności powołany przepis nie przyznaje wnioskodawcy roszczenia o przydzielenie gruntu zamiennego, a także nie stwarza po stronie wnioskodawcy obowiązku oczekiwania na ofertę ze strony gminy w tym przedmiocie. W konsekwencji brak jest podstaw do uznania, że roszczenie o odszkodowanie nie służy powódce z uwagi na niewyczerpanie trybu określonego w art. 7 ust. 4 dekretu.

Wysokość odszkodowania została obliczona na podstawie opinii sporządzonej przez biegłego sądowego J. B. (6), sporządzonej w czerwcu 2015 roku. Podstawą obliczenia wartości prawa użytkowania wieczystego był stan z chwili powstania szkody, tj. 9 sierpnia 1955 roku oraz cen z chwili wyrokowania. Stosownie do przysługujących powódkom udziałów w masie spadkowej po zmarłej M. B. (1) vel B., Sąd zasądził na rzecz J. T. kwotę 2 400 000 zł oraz na rzecz A. B. (1) kwotę 1 200 000 zł – w obu przypadkach z ustawowymi odsetkami od dnia wyrokowania do dnia zapłaty.

Odsetki ustawowe z uwagi na odszkodowawczy charakter roszczenia zostały zasądzone od daty wydania wyroku. Skoro bowiem zgodnie z art. 363 § 2 k.c. wysokość odszkodowania została w przedmiotowej sprawie ustalona według cen z daty wyrokowania, to odszkodowanie w takiej wysokości staje się wymagalne dopiero z datą wyroku, a zasądzenie odsetek od daty wcześniejszej skutkowałoby naruszeniem art. 481 § 1 k.c. i art. 321 § 1 k.p.c. stanowiąc orzeczenie ponad żądanie, a ponadto prowadziłyby do kompensaty uszczerbku pokrytego już przez kwotę odszkodowania ustalonego zgodnie z zasadą przewidzianą w art. 363 § 2 k.c. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 15 lipca 2011 roku, I ACa 233/11, wyrok Sądu Najwyższego z 16 kwietnia 2009 roku, I CSK 524/08).

Wobec cofnięcia pozwu ze zrzeczeniem się roszczenia w zakresie kwot odpowiednio 767 360 zł na rzecz J. T. oraz 383 680 zł na rzecz A. B. (1) Sąd na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. umorzył postępowanie w tej części.

Mając na względzie ogół przytoczonych okoliczności Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.

Stosownie do art. art. 100 k.p.c. i art. 108 § 1 k.p.c. Sąd rozstrzygnął, iż w niniejszej sprawie, wzięwszy pod uwagę stopień, w jakim zostały uwzględnione żądania stron, powódka powódki wygrały spór w 76 %. Stosownie do art. 108 § 1 k.p.c. szczegółowe wyliczenie kosztów postępowania Sąd pozostawił referendarzowi sądowemu.

SSO Jacek Bajak